

Sygn. akt I C 2093/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 stycznia 2024 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Ligoń-Krawczyk

Protokolant: sekretarz sądowy Ewa Kocielnik

po rozpoznaniu w dniu 8 grudnia 2023 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa K. R., M. R.

przeciwko Bankowi (...) S.A. z siedzibą w G.

o ustalenie i zapłatę ewentualnie o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. ustala, że powodowie przegrali proces w 100% i pozostawia rozliczenie kosztów postępowania referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się niniejszego wyroku.

Sygn. akt **IC 2093/20**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 września 2020 r. K. R. i M. R., zastępowani przez profesjonalnego pełnomocnika, wnieśli przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w G. o:

1. ustalenie na rzecz K. R. i M. R. przeciwko Bankowi (...) S.A. z siedzibą w G. nieważności w całości umowy kredytu nr (...) z dnia 23 maja 2007 r.

lub ewentualnie, w przypadku niestwierdzenia nieważności umowy w całości:

ustalenie na rzecz K. R. i M. R. przeciwko Bankowi (...) S.A. z siedzibą w G., że powodów nie wiążą postanowienia § 1 ust. 1, § 7 ust. 2, § 10 ust. 6 oraz § 17 umowy kredytu nr (...) z dnia 23 maja 2007 r.;

2. zasądzenie łącznie (do tzw. „niepodzielnej ręki”) na rzecz K. R. i M. R. od Banku (...) S.A. z siedzibą w G. kwoty 216.840,23 zł, stanowiącej łączną wysokość kwot pobranych w złotych tytułem spłaty rat kapitałowych i odsetkowych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 lipca 2020 r. do dnia zapłaty;

lub ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia żądania do tzw. „niepodzielnej ręki”:

- zasądzenie na rzecz K. R. od Banku (...) S.A. z siedzibą w G. kwoty 108.420,11 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 lipca 2020 r. do dnia zapłaty;

- zasądzenie na rzecz M. R. od Banku (...) S.A. z siedzibą w G. kwoty 108.420,11 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 lipca 2020 r. do dnia zapłaty;

3. zasądzenie solidarnie na rzecz K. R. i M. R. od Banku (...) S.A. z siedzibą w G. zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa wraz z

odsetkami w wysokości ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty (pozew, k. 3-26).

W odpowiedzi na pozew Bank (...) S.A. z siedzibą w G. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty (art. 98 § 1¹ k.p.c.). Pozwany stanął na stanowisku, że nie ma możliwości uwzględnienia powództwa, (odpowiedź na pozew, k. 116-141).

Do czasu zamknięcia rozprawy stanowiska stron nie uległy zmianie (protokół rozprawy z 08 grudnia 2023 r., k. 590).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. R. i K. K. (1) (obecnie: R.) poszukiwali środków na pokrycie części kosztów budowy domu mieszkalnego, budowanego na działce gruntu w miejscowości Ł.. Udali się do pośrednika finansowego z firmy (...), gdzie oferta kredytów była najszerza. Przedstawiono im 2 lub 3 oferty kredytowe. M. R. wiedział, że kursy walut są zmienne w czasie. W przeszłości nie zawierali żadnych umów kredytowych (zeznania powoda M. R., protokół k. 444v-445, nagranie 00:06:11-00:24:27; zeznania powódki K. R., protokół k. 445v, nagranie 00:26:08).

K. K. (1) i M. R. w dniu 5 kwietnia 2007 r., za pośrednictwem doradcy finansowego z (...) Sp. z o.o. P. S., złożyli w (...) Bank S.A. wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego w kwocie 240.000 zł przeznaczonego na pokrycie kosztów budowy domu systemem gospodarczym, w walucie CHF, na okres 360 miesięcy. W dacie wnioskowania o kredyt M. R. miał wykształcenie wyższe (...). Pracował w Agencji(...) na umowę o pracę za wynagrodzeniem w wysokości (...) zł brutto plus (...) zł brutto tytułem premii, dodatków, prowizji. Z kolei K. K. (1) (obecnie: R.) miała wykształcenie średnie. Pracowała w firmie (...) uzyskując z umów zlecenia ok. (...) zł netto miesięcznie. Nie prowadzili działalności gospodarczej. M. R. posiadał działkę w miejscowości Ł. o wartości (...) zł oraz gotówkę w kwocie (...)zł. Nie posiadali żadnych zobowiązań finansowych. Przedmiotem hipoteki miała być nieruchomość w postaci działki w miejscowości Ł.. M. R. i K. K. (1) wnioskowali o objęcie ochroną ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczenia od ryzyka utraty pracy (wniosek o udzielenie kredytu z 5 kwietnia 2007 r., k. 159-164).

Wnioskując o udzielenie kredytu K. K. (1) (obecnie: R.) i M. R. w dniu 5 kwietnia 2007 r. złożyli pisemnie oświadczenie, że przedstawiono im ofertę kredytu hipotecznego (...) Banku w złotych polskich oraz że dokonali wyboru kredytu w walucie obcej, będąc uprzednio poinformowanymi o ryzykach związanych z zaciągnięciem kredytu hipotecznego w walucie obcej. Powodowie oświadczyli ponadto, że zostali poinformowani przez (...) Bank o ryzyku stopy procentowej w przypadku kredytów o zmiennej stopie procentowej (oświadczenie K. K. (1) z 5 kwietnia 2007 r., k. 166; oświadczenie M. R. z 5 kwietnia 2007 r., k. 165).

M. R. i K. K. (1) (obecnie: R.) podjęli negocjacje parametrów finansowych dotyczących wartości kredytu i wysokości oprocentowania (zeznania powoda M. R., protokół k. 4445, nagranie 00:15:19; zeznania powódki K. R., protokół k. 445v, nagranie 00:26:08).

W dniu **23 maja 2007 r.** (...) Bank S.A. z siedzibą w G. zawarł z K. K. (1) i M. R. **umowę kredytu nr (...)** (dalej: Umowa). Zgodnie z **§ 1 ust. 1** i 2 Umowy bank udzielił kredytobiorcom kredytu w kwocie 243.082,40 zł, indeksowanego kursem CHF na warunkach określonych w umowie. Na kwotę kredytu składała się: kwota pozostawiona do dyspozycji kredytobiorcy w wysokości 240.000 zł, przeznaczona na realizację celu, tj. pokrycie części kosztów budowy domu mieszkalnego na działce gruntu opisanej w § 3 ust. 1, oraz koszty z tytułu opłaty sądowej należnej za wpis hipoteki opisanej § 12 ust. 1 w wysokości 200 zł. W dniu wypłaty saldo wyrażone jest w walucie do której indeksowany jest kredyt według kursu kupna waluty, podanego w tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank, opisanej szczegółowo w § 17, następnie saldo walutowe przeliczane jest dziennie na złote polskie według kursu sprzedaży walut do której indeksowany jest kredyt, podanego w tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank, opisanej szczegółowo w § 17.

Oprocentowanie kredytu na dzień sporządzenia umowy wynosiło 4,550 % w skali roku i stanowiło sumę następujących pozycji: marży banku niezmiennej w okresie trwania umowy w wysokości 1,410 % oraz aktualnie obowiązującego indeksu L3, opisanego szczegółowo w § 8 oraz 0,95 punktu procentowanego do czasu przedstawienia odpisu księgi wieczystej zawierającej prawomocny wpis hipoteki na rzecz banku (§ 2 ust. 1 i 2 Umowy).

Kredytobiorca, który wyraził zgodę na objęcie ochroną ubezpieczeniową z tytułu ubezpieczenia opisanego w § 13 ust. 8-14 (ochrona ubezpieczeniowa od ryzyka utraty stałego źródła dochodu wskutek utraty pracy) jest zwolniony z obowiązku zapłaty prowizji za udzielenie kredytu (§ 2 ust. 4 zd. pierwsze Umowy).

Stosownie do § 6 ust. 1 Umowy, całkowity koszt kredytu na dzień sporządzenia umowy kredytu wynosi 145.811,35 zł, a rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosi 3,527%.

W § 6 ust. 3 Umowy wskazano, że w przypadku, gdy kredyt jest indeksowany kursem waluty obcej, zmiana tego kursu będzie miała wpływ na wysokość raty oraz saldo zadłużenia z tytułu kredytu, przy czym saldo zadłużenia może przekroczyć wartość nieruchomości. Ryzyko z tego tytułu ponosi kredytobiorca.

W myśl **§ 7 ust. 2 Umowy** wypłata wskazanej we wniosku o wypłatę kwoty kredytu dokonana będzie przelewem na wskazany rachunek bankowy prowadzony w banku krajowym. Za prawidłowe wskazanie tego rachunku bankowego odpowiedzialność ponosi wyłącznie kredytobiorca. Dzień dokonania takiego przelewu będzie uważany za dzień wypłaty wykorzystanego kredytu. Każdorazowo wypłacona kwota złotych polskich, zostanie przeliczona na walutę do której indeksowany jest kredyt według kursu kupna waluty kredyt podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., obowiązującego w dniu dokonania wypłaty przez Bank.

Stosownie do treści **§ 10 ust. 6 Umowy**, rozliczenie każdej wpłaty dokonanej przez kredytobiorców będzie następowało według kursu sprzedaży waluty do której indeksowany jest kredyt, podanego w tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., obowiązującego w dniu wpływu środków do Banku. W przypadku dokonania nadpłaty, o ile kredytobiorca nie złoży wniosku o dokonanie zmiany wysokości raty, okres kredytowania ulega odpowiedniemu skróceniu, z zastrzeżeniem, że w przypadku zmiany oprocentowania zostaje przywrócony pierwotny okres kredytowania określony w § 1.

W § 11 ust. 3 Umowy kredytobiorcy oświadczyli, że postanowienia umowy kredytowej zostały z nimi indywidualnie uzgodnione.

Zgodnie z **§ 17 ust. 1 Umowy**, do rozliczenia transakcji wypłat i spłat kredytów stosowane są odpowiednie kursy kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A. walut zawartych w ofercie banku obowiązujące w dniu dokonania transakcji.

Kurs kupna określa się jako średnie kursu złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP minus marża kupna (**§ 17 ust. 2 Umowy**).

Kurs sprzedaży określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP plus marża sprzedaży (**§ 17 ust. 3 Umowy**).

Do wyliczenia kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A. stosuje się kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP w danym dniu roboczym skorygowane o marżę (...) Banku S.A (**§ 17 ust. 4 Umowy**).

Obowiązujące w danym dniu roboczym kursy kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielonych przez (...) Bank S.A. walut zawartych w ofercie banku określone są przez bank po godzinie 15.00 poprzedniego dnia roboczego i wywieszane są w siedzibie banku oraz publikowane na stronie internetowej (...) Bank S.A (www.gemoneybank.pl) (**§ 17 ust. 5 Umowy**) (umowa kredytu nr (...), k. 68-80).

M. R. i K. K. (1) otrzymali wcześniej umowę do zapoznania się i przeczytali umowę przed jej podpisaniem (zeznania powoda M. R., protokół k. 444v i 445, nagranie 00:08:05 i 00:23:25; zeznania powódki K. R., protokół k. 445v, nagranie 00:26:08-00:26:20).

W dniu 25 sierpnia 2007 r. M. R. i K. K. (1) wstąpili w związek małżeński. Po zawarciu małżeństwa K. K. (1) przyjęła nazwisko męża (odpis skrócony aktu małżeństwa, k. 67).

Aneksem z dnia 7 marca 2008 r. do umowy kredytu nr (...) strony postanowiły zwiększyć kwotę kredytu o kwotę 30.150 zł, do kwoty 273.952,40 zł, w tym 150 zł tytułem opłaty sądowej. W związku z powyższym zmianie uległa między innymi treść § 1 ust. 1 otrzymując następujące brzmienie:

„Bank udziela kredytobiorcy kredytu w kwocie 243.082,40 zł, indeksowanego kursem CHF na warunkach określonych w umowie. Na kwotę kredytu składała się: kwota pozostawiona do dyspozycji kredytobiorcy w wysokości 240.000 zł, przeznaczona na realizację celu, tj. pokrycie części kosztów budowy domu mieszkalnego na działce gruntu opisanej w § 3 ust. 1, oraz koszty z tytułu opłaty sądowej należnej za wpis hipoteki opisanej § 12 ust. 1 w wysokości 200 zł. W dniu wypłaty saldo wyrażone jest w walucie do której indeksowany jest kredyt według kursu kupna waluty, podanego w tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank, opisanej szczegółowo w § 17, następnie saldo walutowe przeliczane jest dziennie na złote polskie według kursu sprzedaży walut do której indeksowany jest kredyt, podanego w tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank, opisanej szczegółowo w § 17.

Na wniosek kredytobiorcy kwota przyznanego kredytu zostaje podwyższona Aneksem z dnia 04.03.2008 r. do kwoty w wysokości 273.952,40 zł”.

Zmianie uległ również § 2 ust. 1 Umowy, który otrzymał brzmienie:

„Oprocentowanie kredytu na dzień wejścia w życie Aneksu z dnia 04.03.2008 r. wynosić będzie 5,430% w skali roku, z zastrzeżeniem iż do dnia wejścia w życie niniejszego Aneksu może ulec zmianie i stanowi sumę marży banku niezmiennej w okresie trwania umowy w wysokości 1,410 % oraz aktualnie obowiązującego indeksu L3, opisanego szczegółowo w § 8 oraz 1,25 punktu procentowanego do czasu określonego w ust. 2 z zastrzeżeniem postanowień § 13 ust. 17” (aneks z dnia 7 marca 2008 r. do umowy nr (...), k. 88-89).

Aneksem z dnia 23 czerwca 2008 r. do umowy nr (...) strony postanowiły zwiększyć kwotę kredytu o kwotę w wysokości 8.000 zł. W związku z tym zmianie uległy następujące zapisy umowy kredytu:

- na końcu § 1 ust. 1 dodano zdanie o treści:

„Na wniosek kredytobiorcy kwota przyznanego kredytu została podwyższona o kwotę w wysokości 8.000 zł”

- na końcu § 1 ust. 2 dodano zdanie o treści:

„Kwota, o którą kredyt został podwyższony Aneksem z dnia 12.06.2008 r. przeznaczona jest na cele konsumpcyjne kredytobiorcy” (aneks z dnia 23 czerwca 2008 r. do umowy nr (...), k. 92).

Kwota kredytu w wysokości 281.232, 43 zł została wypłacona kredytobiorcom w sześciu ratach:

- w dniu 8 czerwca 2007 r. w wysokości 73.082,38 zł, co zostało przeliczone przez bank według kursu kupna 2,2546 na kwotę 32.414,79 CHF;

- w dniu 12 lipca 2007 r. w wysokości 50.000,01 zł, co zostało przeliczone przez bank według kursu kupna 2,2097 na kwotę 22.627,51 CHF;

- w dniu 27 sierpnia 2007 r. w wysokości 60.000,01 zł, co zostało przeliczone przez bank według kursu kupna 2,2778 na kwotę 26.341,21 CHF;

- w dniu 22 listopada 2007 r. w wysokości 60.000,01 zł, co zostało przeliczone przez bank według kursu kupna 2,2047 na kwotę 27.214,59 CHF;

- w dniu 1 kwietnia 2008 r. w wysokości 30.150,01 zł, co zostało przeliczone przez bank według kursu kupna 2,1835 na kwotę 13.808,11 CHF;

- w dniu 26 czerwca 2008 r. w wysokości 8.000 zł, co zostało przeliczone przez bank według kursu kupna 2,0154 na kwotę 3.969,44 CHF.

Kwota kredytu w wysokości 281.232,43 zł została przeliczona przez bank na kwotę łącznie 126.375,65 CHF (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 479-486v).

Wysokość kursów kupna i sprzedaży stosowane przez Bank, w celu obliczenia wysokości zadłużenia początkowego we frankach szwajcarskich jak i wysokości rat spłaty kredytu w złotych, stanowiły kursy przeciętne, znajdujące się w przedziałach notowań, których dolną i górną granicę wyznaczały kursy waluty CHF stosowane przez inne banki komercyjne (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 487v).

Przyjmując, że kredytobiorcy wykorzystali kwotę kredytu w wysokości 281.232,43 zł, a bank dla ustalenia wysokości zadłużenia początkowego wyrażonego w CHF **zastosował kursy rynkowe, obliczone na podstawie kwotowań pary walut CHF/PLN na rynku walutowym F.**, to zadłużenie początkowe wyniosłoby 122.909,91 CHF i byłoby mniejsze od faktycznie ustalonego przez bank o 3.465,74 CHF (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 486v).

Gdyby kredytobiorcy wykorzystali kwotę kredytu w wysokości 281.232,43 zł, a bank dla ustalenia wysokości zadłużenia początkowego wyrażonego w CHF **zastosował kursy średnie NBP waluty CHF**, to zadłużenie początkowe wyniosłoby 122.887,49 CHF i byłoby mniejsze od faktycznie ustalonego przez bank o 3.488,16 CHF (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 486v).

Z kolei przyjmując, że kredytobiorcy wykorzystali kwotę kredytu w wysokości 281.232,43 zł, a bank dla ustalenia wysokości zadłużenia początkowego wyrażonego w CHF **zastosował kursy kupna waluty CHF z Tabeli C/NBP**, to zadłużenie początkowe wyniosłoby 124.433,05 CHF i byłoby mniejsze od faktycznie ustalonego przez bank o 1.942,60 CHF (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 488v).

Małżonkowie nadal spłacają kredyt uiszczając raty kapitałowo-odsetkowe w złotych, gdyż zdaniem M. R. różnica nie była znacząca, aby zdecydować się na spłatę kredytu bezpośrednio w walucie CHF (zeznania powoda M. R., protokół k. 444v-445, nagranie 00:09:35-00:17:48).

W okresie od 5 lipca 2007 r. do 9 marca 2020 r. kredytobiorcy, dokonując spłaty rat w złotych, kredytu indeksowanego kursem CHF, spłacili: raty kapitałowe w wysokości 168.274,83 zł, raty odsetkowe w wysokości 47.896,62 zł, co dało łącznie 216.171,45 zł (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 485).

Przyjmując, iż kredytobiorcy zawarliby z bankiem umowę o kredyt złotowy (nie indeksowany) na tożsamy okres kredytowania, na warunkach oferowanych w dacie zawarcia umowy przez banki z uwzględnieniem zmian stawek WIBOR 3M, w okresie od 5 lipca 2007 r. do 9 marca 2020 r. kredytobiorcy uiściliby na rzecz banku: raty kapitałowe w wysokości 69.738 zł, raty odsetkowe w wysokości 164.293,22 zł, co dałoby łącznie 234.031,22 zł. Tym samym porównując wysokość rat kredytu indeksowanego do waluty CHF z wysokością rat w kredycie złotowym w ww. okresie, spłaty rat kapitałowo-odsetkowych w kredycie złotowym były większe o 17.859,77 zł od spłat rat w kredycie

indeksowanym (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 484c-485).

W sytuacji, gdyby kredytobiorcy raty kredytu, opłaty i inne koszty, które zostały ustalone przez Bank w CHF, spłacali w złotych, **przeliczone po kursach rynkowych waluty CHF**, a nie po kursach sprzedaży pochodzących z Tabeli kursów banku, to w okresie od 5 lipca 2007 r. do 9 marca 2020 r., kredytobiorcy zapłaciliby łącznie 212.027,27 zł, tj. o 4.813,01 zł mniej od rat faktycznie zapłaconych przez kredytobiorców (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 487).

Z kolei przyjmując, że kredytobiorcy raty kredytu, opłaty i inne koszty, które zostały ustalone przez Bank w CHF, spłacali w złotych, **przeliczone po kursach średnich NBP waluty CHF**, a nie po kursach sprzedaży pochodzących z Tabeli kursów banku, to w okresie od 5 lipca 2007 r. do 9 marca 2020 r., kredytobiorcy zapłaciliby łącznie 211.987,81 zł, tj. o 4.852,47 zł mniej od rat faktycznie zapłaconych przez kredytobiorców (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 488).

Gdyby kredytobiorcy raty kredytu, opłaty i inne koszty, które zostały ustalone przez Bank w CHF, spłacali w złotych, **przeliczone sprzedaży waluty NBP z Tabeli C/NBP**, a nie po kursach sprzedaży pochodzących z Tabeli kursów banku, to w okresie od 5 lipca 2007 r. do 9 marca 2020 r., kredytobiorcy zapłaciliby łącznie 214.267,22 zł, tj. o 2.573,06 zł mniej od rat faktycznie zapłaconych przez kredytobiorców (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 489).

Wezwaniem do zapłaty z dnia 9 lipca 2020 r. K. R. i M. R. wezwali Bank (...) S.A. z siedzibą w G. do zapłaty na uch. rzecz kwoty 216.840,23 zł w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania wskazując na nieważność w całości umowy kredytu nr (...) z dnia 23 maja 2007 r. oraz powołując się na zawarte w ww. umowie klauzule niedozwolone w § 1 ust. 1, § 7 ust. 2, § 10 ust. 6 oraz § 17 Umowy. Dochodzona kwota stanowiła łączną wysokość kwot uzyskanych przez bank w złotych tytułem spłaty rat kapitałowych i odsetkowych za okres od 8 czerwca 2007 r. do 9 marca 2020 r. (wezwanie do zapłaty z 9 lipca 2020 r., k. 47-54). Wezwanie zostało doręczone dnia 14 lipca 2020 r. (k. 57).

W odpowiedzi na złożone wezwanie do zapłaty Bank poinformował, że nie wyraża zgody na dokonanie zwrotu wskazanej w piśmie kwoty wskazując, że w jego opinii umowa kredytu hipotecznego nr (...) jest wiążąca, a wpłaty dokonywane na poczet spłaty kredytu są należne i rozliczane prawidłowo. W związku z powyższym roszczenie jest niezasadne (pismo Banku (...) S.A. z 30 lipca 2020 r., k. 58-66).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie złożonych do akt sprawy dokumentów. Sąd w całości dał wiarę dokumentom wymienionym w stanie faktycznym, bowiem żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności, a Sąd nie miał podstaw do podważenia ich wiarygodności bądź zawartej w nich treści z urzędu.

Ustalając stan faktyczny Sąd nie opierał się na zeznaniach świadka K. Z. (poprzednio: N.) (zeznania na piśmie, k. 396-396v). Wskazany świadek brał udział w zawarciu przedmiotowej Umowy (na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez (...) Bank S.A.), jednak wedle zeznań świadka nie kontaktowała się i nie rozmawiała z klientami. Była pracownikiem Centrali banku, składała podpisy na podstawie udzielonego jej przez bank pełnomocnictwa, jednak nie odbywało się to w obecności klientów, z którymi się też nie spotykała. Co do większości pytań skierowanych do świadka przez strony, świadek zasłaniał się niewiedzą lub niepamięcią.

Sąd nie przeprowadził dowodu z zeznań świadków M. C. i E. C., na okoliczności wskazane w pkt 11 podpunkt 2 odpowiedzi na pozew (k. 117 akt sprawy), dopuszczonych postanowieniem tut. Sądu z 11 marca 2021 r. (postanowienie z 11 marca 2021 r., k. 233) z uwagi na cofnięcie tego wniosku dowodowego przez stronę pozwaną w piśmie procesowym z dnia 22 marca 2021 r. (pismo procesowe pozwanego z 22 marca 2021 r., k. 234). Słusznie strona pozwana wskazała, iż przedłożone przez pozwanego pisemne oświadczenia M. C., E. C. i I. W. (k. 243-258) złożone w innej sprawie a datowane na 2020 r. nie odnoszą się do konkretnego stanu faktycznego niniejszej sprawy. Osoby te nie brały udziału w zawieraniu spornej Umowy, ani w procedurze udzielania kredytu powodom. Co istotne, przedłożenie przez pozwanego oświadczeń osób złożonych w przeszłości w innej sprawie, narusza zasadę bezpośredniości, zgodnie z którą dowody

przeprowadza się bezpośrednio przed sądem orzekającym, a odstępstwa od tego dopuszczalne są tylko, gdy sprzeciwia się temu charakter dowodu albo wgląd na poważne niedogodności lub niewspółmierność kosztów w stosunku do przedmiotu sporu (zob. art. 235 k.p.c.). W okolicznościach sprawy pozwany nie wskazywał na żadne przeszkody w przeprowadzeniu wnioskowanego w odpowiedzi na pozew dowodu z zeznań świadków M. C. i E. C., który to wniosek cofnął w piśmie procesowym z dnia 22 marca 2021 r. (k. 234).

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się również częściowo na dowodzie z przesłuchania powoda M. R. (protokół rozprawy, k. 444v-445) oraz powódki K. R. (protokół rozprawy, k. 445v, w zakresie wskazanym w ustalonym stanie faktycznym. Jakkolwiek w ocenie Sądu powodowie rzetelnie przedstawili informacje na temat przyczyn i samego zawarcia umowy kredytowej to w przypadku pozostałych okoliczności, tj. niespełnienia w sposób należyty obowiązków informacyjnych przez bank itd., ich relacje nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Zebrane w sprawie dowody i ustalony stan faktyczny wskazują, że w chwili zawierania umowy kredytu powodowie zostali należycie poinformowani i posiadali pełną świadomość różnicy pomiędzy oferowanymi kredytami PLN i kredytem waloryzowanym w walucie CHF. Powodowie w oparciu o otrzymane dane dokonali własnej analizy opłacalności produktów bankowych i zdecydowali się na skorzystanie z kredytu waloryzowanego do waluty CHF, który miał niższą ratę.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się również na opinii K. K. (2) biegłego sądowego z zakresu bankowości i finansów z dnia 20 stycznia 2023 r. (k. 477-506). Zdaniem Sądu opinia sporządzona została zgodnie z zasadami wiedzy i doświadczenia zawodowego biegłego w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Opinia ta w sposób dokładny, zwięzły i wyczerpujący odpowiada na zadane w tezie dowodowej pytania.

Sąd postanowieniem z dnia 23 września 2022 r. (w którym w pkt 1 dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu finansów, bankowości i rachunkowości) w pkt 2 oddalił wniosek strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego w pozostałym zakresie, na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c., jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy oraz w pkt 3 – oddalił wniosek strony powodowej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c., jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy (postanowienie z 23 września 2022 r., k. 458). Sąd oddalił ww. dowody na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. jako nieistotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy oraz z przyczyn jakie legły u podstaw oddaleniu powództwa w sprawie, o czym w dalszej części uzasadnienia.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo główne oraz ewentualne nie zasługiwały na uwzględnienie.

Strona powodowa w niniejszym postępowaniu domagała się ustalenie nieważności w całości umowy kredytu nr (...) z dnia 23 maja 2007 r. lub ewentualnie, w przypadku niestwierdzenia nieważności umowy w całości ustalenia, że nie wiążą powodów postanowienia § 1 ust. 1, § 7 ust. 2, § 10 ust. 6 oraz § 17 umowy kredytu nr (...) z dnia 23 maja 2007 r. Nadto wnieśli o zasądzenie łącznie (do tzw. „niepodzielnej ręki”) na rzecz powodów od Banku (...) S.A. z siedzibą w G. kwoty 216.840,23 zł, stanowiącej łączną wysokość kwot pobranych w złotych tytułem spłaty rat kapitałowych i odsetkowych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 lipca 2020 r. do dnia zapłaty lub ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia żądania do tzw. „niepodzielnej ręki”: zasądzenie na rzecz K. R. od Banku (...) S.A. z siedzibą w G. kwoty 108.420,11 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 lipca 2020 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie na rzecz M. R. od Banku (...) S.A. z siedzibą w G. kwoty 108.420,11 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 lipca 2020 r. do dnia zapłaty.

Rozważając zasadność zgłoszonego powództwa o ustalenie, wskazać należy na podstawę prawną dochodzonego przez powodów roszczenia, a więc art. 189 k.p.c. Stosownie do wymienionego przepisu powód może żądać ustalenia przez Sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Zgodnie z ogólną zasadą wynikającą z art. 6 k.c. strona powodowa powinna wykazać istnienie po jej stronie interesu prawnego. Sąd z urzędu bada interes prawny będący materialno-prawną przesłanką powództwa o ustalenie, a ustalenie jego braku skutkuje oddaleniem powództwa wprost bez analizy żądania strony powodowej.

Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. występuje wówczas, gdy istnieje niepewność stanu prawnego lub prawa; niepewność ta powinna być obiektywna, tj. zachodzić według rozumnej oceny sytuacji, a nie tylko subiektywna, tj. według odczucia powodów. Interes ten należy rozumieć jako potrzebę wprowadzenia jasności co do konkretnego prawa lub stosunku prawnego – w celu ochrony przed groźącym naruszeniem sfery uprawnień powoda (wyrok Sądu Najwyższego z 24 marca 1987 r., sygn. akt III CRN 57/87, OSNPG 1987, Nr 7, poz. 27). Skuteczne powołanie się na interes prawny wymaga wykazania, że oczekiwane rozstrzygnięcie wywoła takie skutki w stosunkach między stronami, w następstwie których ich sytuacja prawna zostanie określona jednoznacznie i tym samym wyeliminowane zostanie ryzyko naruszenia w przyszłości praw powodów. W przypadku, gdy dojdzie już do naruszenia prawa, w związku z którym stronie służy dalej idące roszczenie np. o świadczenie (danie, czynienie, zaniechanie lub znoszenie), wyłączona jest możliwość skutecznego wystąpienia z powództwem o ustalenie, skoro sfera podlegająca ochronie jest w takiej sytuacji szersza, a rozstrzygnięcie o różnicy zdań w stanowiskach stron nabiera charakteru przesłankowego. Takie stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 marca 2002 r. sygn. akt: II CKN 919/99 (LEX nr 54376), które Sąd Okręgowy w całości podziela.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, Sąd doszedł do przekonania, że strona powodowa ma interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie. W przedmiotowej sprawie, oceniając interes prawny w powództwie o ustalenie, szczególną uwagę zwrócić należy na fakt, iż stroną powodową oraz pozwaną bank nadal łączy przedmiotowa umowa kredytu, jak również brak spłaty całości zadłużenia wygenerowanego w oparciu o zawartą między stronami Umowę. W tej sytuacji nie sposób jest przyjąć, że powodom służy dalej idące roszczenie, w szczególności o przyszłe należności przysługujące bankowi, które mogliby oni uiścić na podstawie nieważnej – w ich ocenie – Umowy czy też zawierającej tzw. klauzule abuzywne. Biorąc pod uwagę podnoszone przez stronę powodową twierdzenia o abuzywności postanowień umownych oraz nieważności Umowy, uznać należy, że niepewność sytuacji prawnej powodów została wykazana w sposób uzasadniający rozpoznanie sprawy merytorycznie w zakresie powództwa o ustalenie.

W ocenie Sądu, nie ma racji strona powodowa, iż umowa łącząca strony jest nieważna.

Zgodnie z art. 58 § 1 i 2 k.c. czynność sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż w miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.

Istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy jest również wskazanie przepisów regulujących umowę kredytu bankowego, tj. art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (dalej: prawo bankowe). Zgodnie z art. 69 ust. 1 prawa bankowego, w brzmieniu obowiązującym na datę zawarcia umowy kredytowej, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do ust. 2 wskazanego przepisu, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

W treści art. 69 ust. 2 prawa bankowego wskazano zatem, jakie niezbędne postanowienia powinny być zawsze ujawnione w umowie bankowej. Nie wszystkie z tych elementów stanowią essentialia negotii umowy kredytowej. Elementów konstrukcyjnych tej umowy poszukiwać należy w art. 69 ust. 1 prawa bankowego.

W ocenie Sądu przedmiotowa Umowa zgodna jest z art. 69 ustawy prawo bankowe i spełnia wszystkie wymogi zawarte w przytoczonym artykule, nie jest próbą obejścia przepisów prawa bankowego, jak również nie wypacza

natury umowy kredytu. W Umowie kwotę kredytu ustalono ostatecznie na 281.232,43 zł, zaś walutę waloryzacji na CHF i w efekcie w chwili wypłaty transz kredytu ich kwotę poddano waloryzacji do CHF, wyrażając ostatecznie saldo kredytu w kwocie 126.375,65 CHF (§ 1 ust. 1 Umowy, k. 68; aneks z 7 marca 2008 r. do umowy nr (...), k. 88-89; aneks z 23 czerwca 2008 r. do umowy nr (...), k. 92). Strona powodowa nie wносиła przy tym, aby kwotę kredytu wypłacono we franku szwajcarskim. Zdaniem Sądu odpowiadają prawu również postanowienia Umowy odnoszące się do oprocentowania kredytu, w tym wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany. Umowa przewidywała też okoliczności, w jakich może dojść do zmiany oprocentowania oraz sposoby jakimi kredytobiorca o tej zmianie zostanie poinformowany (§ 2 ust. 1-2 Umowy, k. 69; § 8 Umowy (Oprocentowanie), k. 71). Zauważyć też należy, że w dacie podpisania Umowy przepisy prawa bankowego nie przewidywały obowiązku zawarcia w umowie postanowień określających mechanizm tworzenia tabel kursowych, kursów walut, czy też umożliwiających stronie wpływanie na ww. elementy. Zawarcia w umowach takich postanowień nie domagali się również powodowie.

Umowa kredytu waloryzowanego mieści się, w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ustawy Prawo bankowe). Umowa ta nie jest zatem sprzeczna z art. 358¹ § 2 k.c. wedle którego strony mogą zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. Natomiast § 3 tego przepisu stanowi podstawę sądowej waloryzacji świadczeń. Należy wskazać, że przepis art. 69 prawa bankowego nie należy do przepisów określających w sposób sztywny wysokości świadczenia pieniężnego, w szczególności świadczenia kredytobiorcy, tj. kwoty kredytu, którą powinien zwrócić w wykonaniu zobowiązania wynikającego z umowy kredytu. Z tego względu waloryzacja umowna tego świadczenia była dopuszczalna na podstawie art. 358¹ § 2 k.c. Przyjęcie za miernik waloryzacji waluty obcej nie stanowiło również naruszenia bezwzględnie obowiązujących przepisów ani zasad współżycia społecznego. Waloryzacja umowna przy zastosowaniu jako jej miernika waluty obcej wyraża się w tym, że kredytobiorca zwraca kredytodawcy wykorzystaną sumę kredytu, przy czym w związku z kursem waluty obcej suma ta może być wyższa odpowiednio do relacji do waluty obcej. Suma wykorzystana w dniu wykonywania umowy kredytu może mieć bowiem inną wartość rynkową w wyniku indeksacji walutowej. Innymi słowy, kredytobiorca może być zobowiązany do zwrotu bankowi sumy pierwotnie wykorzystanego kredytu (w chwili wykonania umowy przez bank), ale taka wykorzystana suma (w całości lub części) może mieć inną (wyższą) wartość rynkową w okresie spłaty kredytu. Tym samym należy zaznaczyć, że zasada nominalizmu zawarta w artykule 358¹ k.c., znajduje rozszerzenie w ustępie 2 wspomnianego artykułu, umożliwiającego waloryzację w drodze umowy (wyrok Sądu Najwyższy z 22 stycznia 2016 r., sygn. akt I CSK 1049/14).

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 kwietnia 2015 r. (sygn. V CSK 445/14, Lex nr 1751291), który to pogląd Sąd Okręgowy podziela i odnosi do przedmiotowej sprawy, potwierdził, że dopuszczalne jest ułożenie stosunku prawnego w taki sposób, że strony ustalą w umowie inną walutę zobowiązania i inną walutę wykonania zobowiązania. Wspomniany powyżej art. 69 Prawa bankowego statuuje, że waluty samego kredytu oraz waluta jego spłaty nie muszą być tożsame. Tym samym, dopuszczalne jest tworzenie umów realizujących essentialia negotii umowy kredytu przy założeniu spłaty wierzytelności w walucie obcej.

Biorący kredyt, zwłaszcza długoterminowy z przeliczeniem zobowiązań okresowych (rat spłacanego kredytu) według umówionej waluty (klauzula walutowa) ponosi ryzyko polegające albo na płaceniu mniejszych rat w walucie kredytu, albo większych, niż to wynika z obliczenia w tej walucie, gdyż na wysokość każdej raty miesięcznej wpływa wartość kursowa waluty kredytu w stosunku do waloryzacji tego kredytu (wyrok Sądu Najwyższego z 24 maja 2012 r., sygn. akt II CSK 429/11, Legalis nr 526856). Podkreślenia wymaga więc, że istotną konsekwencją umowy kredytu jest brak pewności w zakresie ostatecznego całkowitego jego kosztu zarówno ze strony banku, jak i kredytobiorcy. Dotyczy to także kredytów wyrażonych w PLN, nieindeksowanych do waluty obcej, szczególnie w przypadku zastosowania zmiennego oprocentowania kredytu, zależnego od szeregu czynników, na które kredytobiorca także nie ma wpływu. W przypadku wzrostu oprocentowania w okresie kredytowania, tak samo jak w przypadku zmian na rynku walutowym, które mogą dotyczyć CHF, kwota wierzytelności wobec banku może ulegać zmianie, jednak nawet wówczas będzie to jedno i to samo zobowiązanie z tego samego tytułu, bez cech innych stosunków zobowiązaniowych. Zjawisko to nie stanowi naruszenia ustawy Prawo bankowe, ani Kodeksu cywilnego w zakresie prawa zobowiązań. Brak ekwiwalentności świadczeń jest więc pozorny, z uwagi na konieczność zachowania wzajemnej wartości waluty PLN i

CHF. Nie można oczekiwać od banku (który jako spółka prawa handlowego prowadzi nastawioną na zysk działalność gospodarczą) udzielania kredytów bez umożliwienia mu osiągnięcia korzyści z umowy kredytu, bo tylko wówczas nie dochodziłoby do rozbieżności pomiędzy udzielonym kredytem, a zobowiązaniem do zwrotu wykorzystanego kredytu. Kredytobiorca, niedysponujący własnymi środkami pieniężnymi oraz taki kredytobiorca, który nie zamierza zaangażować posiadanych przez siebie środków finansowych, musi skorzystać z finansowego wsparcia ze strony banku, dla którego umowa kredytu jest źródłem przychodu, tym samym dochodzi do naruszenia równowagi między stroną konsumencką a spółką prawa bankowego. Nie jest to jednak równoznaczne z nieważnością umowy kredytu, ponieważ wykorzystanie mechanizmu waloryzacji nie narusza natury kredytu, gdyż zapewnia kredytodawcy zarobek w zamian za udzielenie kredytu.

W sprawie bezsporne jest, że powodowie zawarli przedmiotową Umowę jako konsumenci w rozumieniu art. 22¹ k.c. Zgodnie z przywołanym przepisem, konsumentem można być wyłącznie w zakresie czynności prawnych niezwiązanych bezpośrednio z własną działalnością gospodarczą lub zawodową. Decyduje więc brak związku danej czynności z wymienioną działalnością, a nie to, czy taka działalność jest w ogóle prowadzona przez osobę dokonującą czynności prawnej. Do uznania, że mamy do czynienia z konsumentem, wystarczy brak bezpośredniego związku czynności z działalnością gospodarczą lub zawodową; istnienie pośredniego związku nie wyklucza zatem uznania danej osoby za konsumenta (K. Osajda (red.), P. Miklaszewicz, Kodeks cywilny, Komentarz, wyd. 20, 2018, Legalis).

Zawarcie umowy jako konsument nie oznacza jednak „gwarancji satysfakcji”, tj. że umowa – w szczególności taka, która wiąże się z ryzykiem i uzależniona jest od czynników zewnętrznych, niezależnych od stron – będzie ostatecznie zawsze dla konsumenta korzystna. Jak wskazał Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku z dnia 18 kwietnia 2016 r. (sygn. III C 275/15, Mon.Pr.Bank. 2016 nr 10, str. 3) „działanie Państwa w zakresie ochrony konsumentów winno bowiem ograniczać się do ochrony przed działaniami podstępными bądź nieuczciwymi, nie mogą oni natomiast oczekiwać, że państwo ochroni ich przed wszelkimi negatywnymi konsekwencjami podejmowanych przez nich decyzji gospodarczych”, który to pogląd Sąd w tym składzie w pełni podziela. Podkreślić należy, że zawarcie umowy w charakterze konsumenta nie oznacza zwolnienia konsumenta z obowiązku dokonania przy zawieraniu umowy oceny rozmiaru zaciąganego zobowiązania i związanych z nim ryzyk. Jednocześnie żadne przepisy nie zabraniają konsumentom zawierania umów wiążących się z ryzykiem, jeżeli są oni gotowi je ponieść. Od konsumenta, należycie dbającego o własne interesy, należy oczekiwać aktywności i dążenia do wyjaśnienia wszelkich wątpliwości czy wszelkich niezrozumiałych kwestii szczególnie w kontekście umowy, która stanowi dla niego zobowiązanie. Jak słusznie wskazał Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 5 października 2016 r. „w relacjach cywilnoprawnych nie jest dopuszczalne faworyzowanie żadnej ze stron, choćby była konsumentem, kosztem praw profesjonalisty. Trzeba też uwzględnić stale podnoszący się poziom wykształcenia, wiedzy, doświadczenia i świadomości prawnej ogółu społeczeństwa, w tym konsumentów, coraz lepiej przygotowanych do asertywnego uczestnictwa w obrocie prawnym” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 5 października 2016 r., sygn. I ACa 47/16, Legalis nr 1533035). W ocenie Sądu, nie ma podstaw do przyznania stronie powodowej uprzywilejowanej pozycji, w której byłaby zwolniona z obowiązku przejawiania jakiegokolwiek staranności przy dokonywaniu oceny treści zawieranej umowy i od odpowiedzialności za jej skutki.

Oceny wymaga więc czy przed zawarciem przedmiotowej Umowy powodowie zostali w sposób należyty poinformowani o treści umowy o kredyt hipoteczny waloryzowany do waluty obcej i związanych z jej zawarciem ryzykach.

W ocenie Sądu, z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie wynika, że powodowie – zarówno na etapie składania wniosku o udzielenie kredytu, jak i zawierania samej Umowy kredytowej – zostali poinformowani m.in. o ryzyku związanym z zaciągnięciem kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem waluty obcej, a przede wszystkim o ryzyku kursowym i tabelach kursowych (oświadczenie K. K. (1) z 5 kwietnia 2007 r., k. 166; oświadczenie M. R. z 5 kwietnia 2007 r., k. 165). Powód potwierdził, iż pomimo że nie występowali o kredyt w PLN to oferta takiego kredytu została im przedstawiona w porównaniu do kredytu w CHF (zeznania powoda M. R., protokół k. 444v, nagranie 00:11:25).

Strona powodowa nie wykazała więc, aby pozwany bank nie wypełnił względem powodów ciążącego na nim obowiązku informacyjnego. W ocenie Sądu kredytobiorcy posiadali pełną i niezbędną wiedzę na temat spłaty rat kredytów, jak również mieli świadomość istnienia kursu walutowego, jego wahań oraz tabel kursowych. Powodowie zostali też poinformowani, iż uruchomienie kredytu i spłata rat kredytowych następuje według kursu kupna i sprzedaży waluty obcej, do której waloryzowany jest kredyt.

Na ważność umowy kredytu nie wpływa również fakt, że waloryzacja kredytu była dokonywana jednostronnie przez bank w oparciu o kurs waluty u niego obowiązujący. Powodowie zawierali umowę dobrowolnie, zgadzając się na wprowadzenie do niej obecnie kwestionowanych przez nich klauzul. Zdecydowali się na wybór kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej, co potwierdza zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w tym treść wniosku o udzielenie kredytu, oświadczenia kredytobiorcy ubiegającego się o kredyt, a także treść samej Umowy (wniosek o udzielenie kredytu z 5 kwietnia 2007 r., k. 159-164; oświadczenie K. K. (1) z 5 kwietnia 2007 r., k. 166; oświadczenie M. R. z 5 kwietnia 2007 r., k. 165; umowa kredytu nr (...), k. 68-80).

Podnoszone przez stronę powodową zarzuty dotyczące umowy o kredyt hipoteczny waloryzowanej do waluty CHF wynikają, w ocenie Sądu, ze wzrostu kursu franka szwajcarskiego, co w swych zeznaniach przyznał też powód M. R. wskazując, że początkowo sytuacja dotycząca spłaty kredytu była korzystniejsza, jednak w momencie uwolnienia waluty CHF, sytuacja kredytobiorców stała się mniej korzystna (zeznania powoda M. R., protokół k. 445, nagranie 00:21:03). Pozwany bank nie miał jednak żadnego wpływu na wzrost kursu franka szwajcarskiego i z tego wzrostu nie odniósł żadnej korzyści. Wzrost kursu CHF wynikał bowiem z działań Centralnego Banku Szwajcarii, który w 2011 r. i 2015 r. doprowadził do uwolnienia sztywnego kursu CHF do innych walut. Zmiana kursu waluty, obiektywnie niekorzystna dla kredytobiorcy, nie może stanowić podstawy do stwierdzenia, że zawarta przez powoda umowa jest nieważna.

Zdaniem Sądu, na ważność umowy kredytu nie wpływa fakt, że waloryzacja kredytów jest dokonywana jednostronnie przez bank w oparciu o kurs waluty u niego obowiązujący. Powodowie zdecydowali się na wybór kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej, co potwierdza zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (wniosek o udzielenie kredytu z 5 kwietnia 2007 r., k. 159-164; oświadczenie K. K. (1) z 5 kwietnia 2007 r., k. 166; oświadczenie M. R. z 5 kwietnia 2007 r., k. 165; umowa kredytu nr (...), k. 68-80). Bank spełnił też względem powodów wszelkie wymagane w dacie zawierania Umowy obowiązki informacyjne. Wskazać należy, że trudno jest oczekiwać od banku, by na chwilę zawierania kredytu przedstawiał kredytobiorcom np. symulacje kredytu, w których kurs waluty rośnie o 100 lub 200%. Wystarczające jest, w ocenie Sądu, aby bank poinformował kredytobiorców o ryzyku kursowym. Ostatecznie każdy kredytobiorca ryzyko to oceni inaczej. Na kredytobiorcy „odważnym”, „ryzykancie” nawet informacja o ryzyku wzrostu kursu waluty o 200% nie zrobi wrażenia, zaś inaczej zareaguje kredytobiorca „ostrożny” i „zapobiegliwy”. Sąd przyjął zatem, że strona powodowa posiadała pełną wiedzę na temat spłaty rat kredytu, to znaczy, że wysokość zadłużenia tytułem zaciągniętego kredytu (koszt kredytu), przeliczona na złotówki na dany dzień, podlega ciągłym wahaniom zgodnie z prawami rynków walutowych, w zależności od aktualnego kursu PLN i CHF, jak również miała świadomość istnienia kursu walutowego, jego wahań i tabel kursowych. Nie ma też wątpliwości, że wybierając zadłużenie w CHF, powodowie świadomie chcieli skorzystać z oprocentowania niższego w porównaniu z kredytem złotowym i tym samym z miesięcznie niższej raty kredytu, a tym samym zauważali korzyści płynące z zawartej umowy kredytu, co powód M. R. potwierdził w swych zeznaniach (zeznania powoda M. R., protokół k. 445, nagranie 00:21:03).

Uznać również należy, iż dopuszczalne było zawarcie z bankiem umowy o kredyt waloryzowany do waluty obcej. Przedmiotowa Umowa nie może być zatem uznana za bezwzględnie nieważną w związku z art. 58 k.c., gdyż nie narusza przepisów prawa, ani nie zmierza do obejścia ustawy, jak również nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Uznanie kwestionowanych przez stronę powodową postanowień za abuzywne wymaga subsumpcji przepisu art. 385¹ § 1 k.c., zgodnie z którym postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą

go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Paragraf 2 powołanego przepisu wskazuje, że jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Z kolei paragraf 3 wskazanego artykułu definiuje niezgodnione indywidualnie postanowienia umowy jako te, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Zgodnie z § 4 powołanego przepisu ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Zakres zastosowania przytoczonej regulacji art. 385¹ k.c. sprowadza się do umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami. Dotyczy on jedynie postanowień innych niż określające główne świadczenia stron, niezgodzonych z konsumentem indywidualnie. Ponadto przesłankami uznania postanowień umownych jest taka ich treść, która kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Należy, wobec tego zbadać umowy wiążące strony w aspekcie wszystkich powołanych przesłanek.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie należy zastosować tzw. kontrolę incydentalną, tj. zbadanie spornych postanowień pod kątem tego, czy wypełniły one znamiona przewidziane w art. 385¹ § 1 k.c.

Strona powodowa wskazała, że postanowienia § 1 ust. 1 (dotyczące wysokości kredytu, zawierające klauzulę indeksacyjną), § 7 ust. 2 (dotyczące wypłaty kredytu, zawierające klauzulę indeksacyjną), § 10 ust. 6 (dotyczące rozliczenia wpłat, zawierające klauzulę indeksacyjną), oraz § 17 Umowy (dotyczący stosowania przez bank Tabeli Kursów kupna/sprzedaży) stanowią klauzule niedozwolone (abuzywne). Z uwagi na przytoczenie ww. postanowień umownych w części dotyczącej ustalenia stanu faktycznego w sprawie, Sąd nie będzie przytaczał w tym miejscu pełnej ich treści.

Zdaniem Sądu niedopuszczalne jest uproszczenie rozpoznania niniejszej sprawy poprzez odwołanie się tylko i wyłącznie do prejudycjalnego charakteru wyroków Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Tym samym dotychczasowe orzecznictwo nie ma decydującego wpływu na interpretację sprawy, albowiem każdorazowo sąd obowiązany jest do dokonania całościowej oceny materiału dowodowego w celu ustalenia wiążącej strony treści stosunku prawnego. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19 grudnia 2003 r. (sygn. akt III CZP 95/03), kontrola dokonywana w trybie przepisów art. 479³⁶-479⁴⁵ k.p.c. dotyczy nie analizy konkretnego stosunku zobowiązaniowego, lecz abstrakcyjnie rozumianej treści normatywnej wzorca umownego (niezależnie od tego nawet, czy znalazł on zastosowanie w następstwie zawarcia umowy), tj. na kontroli wzorca jako takiego, w oderwaniu od konkretnej umowy, której wzorzec dotyczy.

Postanowienia umowy kredytu, które łączą strony postępowania, ustalone zostały w oparciu o preferencje powodów (konsumentów), zgłoszone we wniosku o udzielenie kredytu (wniosek o udzielenie kredytu z 5 kwietnia 2007 r., k. 159-164). Powodowie przed podpisaniem umowy podjęli również negocjacje parametrów finansowych dotyczących wartości kredytu i wysokości oprocentowania (zeznania powoda M. R., protokół k. 4445, nagranie 00:15:19; zeznania powódki K. R., protokół k. 445v, nagranie 00:26:08). Na kształt ostatecznie przyjętego wariantu tej umowy i w ogóle na decyzję o jej zawarciu decydujący wpływ mieli powodowie, o czym w dalszej części uzasadnienia.

Sąd stanął na stanowisku, że w niniejszej sprawie konieczna jest całościowa kontrola, polegająca na badaniu wszystkich przesłanek abuzywności. Jest to sytuacja najwłaściwsza z punktu widzenia założeń procedury cywilnej, gdyż pozwala w oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe w sposób wszechstronny i niezredukowany zrekonstruować wszystkie istotne dla przedmiotowego indywidualnego stosunku prawnego okoliczności.

Zakres zastosowania przytoczonej regulacji art. 385¹ k.c. sprowadza się do umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami. Dotyczy on jedynie postanowień innych niż określające główne świadczenia stron, niezgodzonych z konsumentem indywidualnie. Ponadto przesłankami uznania postanowień umownych jest taka ich treść, która

kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Należy wobec tego zbadać umowę wiążącą strony w aspekcie wszystkich powołanych przesłanek.

W judykaturze istnieje spór co do przyjęcia czy klauzule waloryzacyjne regulują świadczenie główne, czy też nie.

Zdaniem Sądu regulacje umowne związane z waloryzacją kredytu dotyczą głównych świadczeń stron. Co prawda ustawodawca nie określił, co należy rozumieć przez sformułowanie „główne świadczenia stron”, wskazane w art. 385¹ § 1 k.c., ale niewątpliwie są to takie elementy konstrukcyjne umowy, bez których uzgodnienia nie doszłoby do jej zawarcia. Pojęcie to z pewnością należy interpretować w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Strona powodowa kwestionowała zapisy przedmiotowej Umowy dotyczące indeksacji, a zatem sposobu przeliczenia udzielonego im kredytu i rozliczenia wpłat dokonywanych przez nich na rzecz pozwanego tytułem spłaty zaciągniętego zobowiązania. Pojęcie „głównych świadczeń stron” w odniesieniu do umowy należy rozpatrywać w kontekście art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, zawierającego essentialia negotii umowy kredytu. Analizując kwestionowane przez powodów postanowienia umowne stwierdzić należy, że miały one wpływ na wysokość kredytu oraz wysokość poszczególnych rat. Stanowiły częściowo klauzulę waloryzacyjną, która wprost oddziałuje na wysokość świadczenia głównego stron. Z uwagi na powyższe, nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie nie wystąpiła podstawowa przesłanka wynikająca z art. 385¹ § 1 k.c. Kwestionowane postanowienia określały bowiem główne świadczenia stron, a strona powodowa nie wykazała, aby zostały one sformułowane w sposób niejednoznaczny. Omawiane regulacje odwołują się wprost do kursu kupna lub sprzedaży waluty obowiązującego w pozwanym banku w chwili wypłaty lub spłaty kredytu. Wskazać również należy, że kredytujący bank de facto nie miał technicznej możliwości wykonania umowy w inny sposób niż w oparciu o własne tabele kursów. Zdaniem Sądu treść tych postanowień nie budzi też wątpliwości.

Przyjmując nawet, że postanowienia te – jako dotyczące głównych świadczeń stron – nie zostały określone w sposób jednoznaczny, ewentualnie, że regulacje dotyczące waloryzacji nie regulują głównych świadczeń stron, to żądanie pozwu również nie zasługiwało na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie należy zwrócić uwagę na realia zawierania umów w sprawach takich jak niniejsza, polegające na tym, że z jednej strony bank posiada pewną paletę produktów finansowych do wyboru i uzgodnienia, zaś z drugiej strony konsument zgłasza swoje konkretne potrzeby najpierw w drodze ustnej, a po dopasowaniu konkretnego instrumentu do jego potrzeb – w drodze wniosku o udzielenie kredytu.

Niewątpliwie, z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że powodowie chcieli uzyskać środki na pokrycie części kosztów budowy domu jednorodzinnego i poszukiwali kredytu, który zapewniłby uzyskanie potrzebnej im kwoty, przy jednocześnie możliwie najniższych kosztach uzyskania kredytu. W rezultacie zgłoszone przez kredytobiorców potrzeby wywołały ze strony banku reakcję w postaci przedstawienia oferty, która mogłaby sprostać zgłoszonym potrzebom. Kształt zaproponowanych warunków umownych był zdeterminowany potrzebami powodów świadomie przez nich zgłoszonymi. Po otrzymaniu oferty powodowie podjęli negocjacje parametrów finansowych dotyczących wartości kredytu i wysokości oprocentowania (zeznania powoda M. R., protokół k. 4445, nagranie 00:15:19; zeznania powódki K. R., protokół k. 445v, nagranie 00:26:08). Ostatecznie akceptując zaproponowane warunki kredytowe. Ponadto strona powodowa nie podnosiła twierdzeń jakoby poszczególne zapisy Umowy były dla niej nieodpowiednie w momencie jej zawierania. Powodowie zeznali, że w dacie zawierania umowy kredytowej uznawali, iż umowa jest dla nich korzystna (zeznania powoda M. R., protokół k. 445, nagranie 00:21:03).

Sąd zaznacza, że wskazane okoliczności nie obalają wprawdzie przesłanki nieuzgodnienia indywidualnego kwestionowanych postanowień z konsumentem, ale mają zdecydowany wpływ na ocenę zaistnienia dalszych przesłanek, o których mowa w przepisie art. 385¹ k.p.c. (rażącego naruszenia interesu konsumenta i sprzeczności dobrymi obyczajami).

W odniesieniu do przesłanek sprzeczności postanowień z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumenta, a także naruszenia zasad współżycia społecznego Sąd uznał, że strona powodowa nie wykazała zajścia tychże przesłanek w niniejszym postępowaniu, co do żadnej ze spornych klauzul.

Jak podnosi się w doktrynie i orzecznictwie „dobre obyczaje” są w zasadzie odpowiednikiem „zasad współżycia społecznego”. Zgodnie z utrwaloną judykaturą do zasad tych zalicza się reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością, aprobowanymi społecznie zasadami. W rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku, zaś „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku zobowiązaniowym. Rażące naruszenie należy interpretować jako znaczne odbieganie przyjętego uregulowania od zasad uczciwego wyważenia praw i obowiązków. Naruszenie interesów konsumenta ma być niewątpliwe, bezsporne i nacechowane znacznym ujemnym ładunkiem (por. m. in. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/04, Biul. SN 2005 nr 11).

Wskazane w tym przepisie formuły prawne, służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta (por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/2004, Biul. SN 2005/11/13). Nie jest zatem wystarczające ustalenie nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy (sprzeczność z dobrymi obyczajami), lecz konieczne jest stwierdzenie prawnie relewantnego znaczenia tej nierównowagi (rażące naruszenie interesów konsumenta).

W kontekście stosunków prawnych łączących bank z jego klientami (stosunków umownych o charakterze ekonomicznym) przyjąć należy, że zasady współżycia społecznego wymagają od stron tych stosunków uczciwości (uczciwego obrotu) oraz lojalności. Powodowie złożyli wniosek kredytowy, zostali zapoznani z ryzykiem kursowym, ryzykiem zmiany stopy procentowej oraz oprocentowania. W takiej sytuacji brak jest podstaw dla twierdzenia, że Umowa, którą zawarli, narusza zasady współżycia społecznego czy też dobre obyczaje.

Strona powodowa nie wykazała również, by kurs CHF z tabeli kursowej pozwanego banku był ustalony dowolnie, a w szczególności z rażącym pokrzywdzeniem interesów kredytobiorców.

Sąd zważył nadto, że ustawodawca nie sprecyzował stopnia szczegółowości postanowień przewidujących sposób i termin ustalania przez bank kursu wymiany walut, na podstawie którego obliczane są raty kapitałowo-odsetkowe. Zdaniem Sądu, sporne postanowienia zostały sformułowane na tyle precyzyjnie, na ile pozwala na to materia, której one dotyczą, a stosowanie przez bank dyrektyw wyznaczania kursów walutowych i spreadu skutkowało tym, że nie mogły one zostać ustalone w sposób dowolny, lecz podążały za kursami NBP i kursami rynkowymi.

Na podstawie zawartej Umowy i aneksów do Umowy, powodowie otrzymali kredyt w łącznej wysokości 281.232,43 zł, która została przeliczona przez bank na kwotę 126.375,65 CHF (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 479-486v).

W niniejszej sprawie biegły sądowy K. K. (2) ustalił hipotetycznie jaka byłaby wysokość zadłużenia początkowego wyrażonego w CHF przy założeniu, że: zastosował kursy rynkowe, obliczone na podstawie kwotowań pary walut CHF/PLN na rynku walutowym F. – co dałoby kwotę 122.909,91 CHF a więc byłoby **mniej** od faktycznie ustalonego przez bank **o 3.465,74 CHF** (k. 486v); zastosował kursy średnie NBP waluty (...) co dałoby kwotę 122.887,49 CHF a więc byłoby **mniej** od faktycznie ustalonego przez bank **o 3.488,16 CHF** (k. 486v) oraz zastosował kursy kupna waluty CHF z Tabeli C/NBP – co dałoby kwotę 124.433,05 CHF a więc byłoby **mniej** od faktycznie ustalonego przez bank **o 1.942,60 CHF** (k. 488v).

Biegły sądowy K. K. (2) ustalił też wysokość łącznej sumy rat kapitałowo-odsetkowych w okresie od 5 lipca 2007 r. do 9 marca 2020 r. przy założeniu, że kredytobiorcy zawarliby z bankiem umowę o kredyt złotowy (nie indeksowany) na tożsamy okres kredytowania, na warunkach oferowanych w dacie zawarcia umowy przez banki z uwzględnieniem zmian stawek WIBOR 3M. Biegły wyliczył, że przy ww. założeniu łączna suma rat wyniosłaby łącznie 234.031,22 zł, w tym 69.738 zł z tytułu rat kapitałowych oraz 164.293,22 zł rat odsetkowych. Tym samym porównując wysokość rat kredytu indeksowanego do waluty CHF z wysokością rat w kredycie złotowym w ww. okresie, spłaty rat kapitałowo-

odsetkowych **w kredycie złotowym były większe o 17.859,77 zł od spłat rat w kredycie indeksowanym** (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 484c-485).

W sytuacji, gdyby kredytobiorcy raty kredytu, opłaty i inne koszty, które zostały ustalone przez Bank w CHF, spłacali w złotych, **przeliczone po kursach rynkowych waluty CHF**, a nie po kursach sprzedaży pochodzących z Tabeli kursów banku, to w okresie od 5 lipca 2007 r. do 9 marca 2020 r., kredytobiorcy zapłaciliby łącznie 212.027,27 zł, tj. o 4.813,01 zł mniej od rat faktycznie zapłaconych przez kredytobiorców (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 487).

Z kolei przyjmując, że kredytobiorcy raty kredytu, opłaty i inne koszty, które zostały ustalone przez Bank w CHF, spłacali w złotych, **przeliczone po kursach średnich NBP waluty CHF**, a nie po kursach sprzedaży pochodzących z Tabeli kursów banku, to w okresie od 5 lipca 2007 r. do 9 marca 2020 r., kredytobiorcy zapłaciliby łącznie 211.987,81 zł, tj. o 4.852,47 zł mniej od rat faktycznie zapłaconych przez kredytobiorców (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 488).

Gdyby kredytobiorcy raty kredytu, opłaty i inne koszty, które zostały ustalone przez Bank w CHF, spłacali w złotych, **przeliczone sprzedaży waluty NBP z Tabeli C/NBP**, a nie po kursach sprzedaży pochodzących z Tabeli kursów banku, to w okresie od 5 lipca 2007 r. do 9 marca 2020 r., kredytobiorcy zapłaciliby łącznie 214.267,22 zł, tj. o 2.573,06 zł mniej od rat faktycznie zapłaconych przez kredytobiorców (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 489).

W ocenie Sądu z powyższego wynika, że zastosowany przez pozwany bank kurs przy uruchomieniu kredytu, jak również kurs sprzedaży CHF/PLN pochodzący z Tabeli Kursów Walut Obcych pozwanego banku nie odbiegał w sposób istotny od kursów rynkowych, a nawet od kursu średniego NBP czy kursu sprzedaży waluty NBP z Tabeli C/NBP, tym samym nie można uznać, że doszło do rażącego pokrzywdzenia interesów kredytobiorców. Co więcej w sytuacji, gdyby powodowie w dacie zawarcia umowy zdecydowali się na kredyt złotówkowy oprocentowany wg stawki WIBOR 3M, powodowie ponieśliby wyższy koszt spłaty rat kapitałowo-odsetkowych w kredycie złotowym o 17.859,77 zł od spłat rat w kredycie indeksowanym (opinia biegłego sądowego K. K. (2) w zakresie bankowości i finansów z 20 stycznia 2023 r., k. 484c-485).

Zdaniem Sądu, nie do zaakceptowania natomiast jest koncepcja przedstawiona przez stronę powodową we wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego dotycząca kredytu złotowego z oprocentowaniem LIBOR (pkt 6c petitum pozwu, k. 7), a de facto taką koncepcję zawierał wniosek dowodowy strony powodowej w tym zakresie. Przyjmując koncepcję ferowaną przez powodów nastąpiłaby niedopuszczalna zmiana przedmiotu świadczenia głównego. W takim przypadku doszłoby bowiem do zniekształcenia konstrukcji prawnej i ekonomicznej takiego typu kredytów z uwagi na zastosowanie nieadekwatnego wskaźnika oprocentowania. Kredyt złotówkowy podlega bowiem oprocentowaniu zmiennym wskaźnikiem WIBOR (plus stała marża banku), o którego wahaniami decydują inne czynniki, aniżeli czynniki w odniesieniu do wskaźnika LIBOR. Sąd nie ma też wątpliwości, że wybierając zadłużenie w walucie szwajcarskiej, powodowie świadomie chcieli skorzystać z niższego oprocentowania (LIBOR) w porównaniu z kredytem złotowym (gdzie obowiązywał WIBOR) i tym samym miesięcznie niższej raty kredytu. Modyfikacja treści umowy jedynie poprzez wyeliminowanie klauzul uznanych za niedozwolone w sposób zaproponowany przez powodów nie może zyskać aprobaty. Proste wyeliminowanie zakwestionowanych klauzul doprowadziłoby do niedopuszczalnej zmiany pierwotnego charakteru stosunku prawnego, łączącego strony. Doszłoby de facto do zastąpienia kredytu indeksowanego kursem waluty CHF kredytem złotowym. Sąd aprobuje w tym zakresie pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 29 marca 2017 r. (sygn. akt I ACa 1233/16, LEX nr 2287417), gdzie Sąd ten wskazał, iż „zmiana charakteru zobowiązania (z kredytu walutowego na kredyt strictly złotowy) musiałaby pociągać za sobą konsekwentnie zmianę stawki referencyjnej oprocentowania na stawkę WIBOR (znacznie mniej korzystną dla kredytobiorców), czyli indeks funkcjonujący dla obrotu złotowego przy giełdzie (...)”.

Kolejnym argumentem wykluczającym możliwość przyjęcia, iż w niniejszej sprawie doszło do rażącego pokrzywdzenia interesów kredytobiorców jest okoliczność czasookresu obowiązywania Umowy, która została zawarta na 360

miesiący, tj. 30 lat (§ 1 ust. 5 Umowy, k. 68). Strona powodowa, mając na uwadze chwilową zmianę kursu waluty CHF, wniosła o uznanie jej za rażąco krzywdzącą niejako wyjmując część rozliczeń Umów z całego okresu kredytowania, a nie jest wiadome jak w ostatecznym rozrachunku zostałyby one rozliczone i czy rzeczywiście doszłoby do jakiegokolwiek pokrzywdzenia powodów oraz czy kurs waluty stosowany przez bank byłby końcowo dla nich krzywdzący, czy odbiegałby od kursu rynkowego, gdyby Umowa trwała przez cały okres pierwotnie ustalony. Nie można tutaj tracić z pola widzenia treści art. 385² k.c. który stanowi, iż według stanu z chwili zawarcia umowy dokonuje się oceny jej postanowień wyłącznie co do zgodności z dobrymi obyczajami.

Reasumując poczynione powyżej rozważania wskazać należy, iż powodowie nie wykazali, aby ich interes jako konsumentów w omawianym stosunku zobowiązaniowym został w jakikolwiek sposób naruszony. W chwili zawierania umowy powodowie znali kwestionowane postanowienia, wiedzieli o tym, że kredyt jest waloryzowany do waluty obcej. Mieli również wiedzę w zakresie postanowień dotyczących ryzyka walutowego, zabezpieczenia kredytu i początkowo odnosili wymierne korzyści z wyboru tego rodzaju instrumentu finansowego.

Zgodnie z art. 354 k.c. dłużnik powinien wykonywać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje – także w odpowiadający tym zwyczajom. Jest niewątpliwe, że strona powodowa dokonała świadomie wyboru kredytu i jego warunków, które to w chwili zawierania umowy były dla niej korzystne. Dopiero, gdy wahania rynku walutowego doprowadziły do znaczącego wzrostu kwoty rat kredytu powodowie ocenili, że kredyt nie był dla nich korzystny, a ryzyko, o którym zostali poinformowani, faktycznie było znaczące. Nie było to jednak wynikiem naruszenia dobrych obyczajów przy zawieraniu umowy kredytu przez pozwanego. Niewątpliwie ryzyko jest zawsze wpisane w tego rodzaju transakcje z uwagi na wahania kursów walut, co jednak nie daje podstaw do uznania w efekcie postanowień umownych jako naruszających dobre obyczaje, czy też uzasadnione interesy strony.

Żądanie powodów, zdaniem Sądu, jest też sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, tj. zasadą uczciwego postępowania w obrocie gospodarczym, równego traktowania kontrahentów czy lojalności. Gdyby bowiem roszczenie strony powodowej zostało uwzględnione, a pozwany zobowiązany zostałby do zapłaty dochodzonych przez powodów kwot, pomimo że powodowie zrealizowali cel umowy, tj. przez wiele lat korzystali z udostępnionego im kapitału i zyskali określony majątek – dom, to stanowiłoby to naruszenie praw osób, które w tym samym okresie zaciągały kredyty, jednak z uwagi na ryzyko związane z kredytami indeksowanymi nie zdecydowały się na ich zaciągnięcie i zaciągnęły kredyt złotówkowy, który w tym czasie był znacznie mniej korzystny finansowo.

Zasadą jest, że każde przejście wartości majątkowej z jednej osoby na drugą musi być prawnie uzasadnione. W związku z tym stosownie do art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby nie było to możliwe, do zwrotu jej wartości.

Przepis ten – w myśl art. 410 § 1 k.c. – stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia (§ 2).

Okoliczności sprawy i dokonana ocena dowodów prowadzą do wniosku, iż wpłacone przez powodów na rzecz pozwanego, na podstawie postanowień Umowy kredytu kwoty nie stanowiły świadczenia nienależnego. Uiszczane były na ważnej podstawie, a powodowie zobowiązani byli i nadal są względem pozwanego banku. Sąd nie dopatrzył się podstaw do stwierdzenia nieważności umowy w całości lub w części. Sąd nie uznał kwestionowanych postanowień Umowy za niedozwolone, tym samym powództwo główne oraz ewentualne, podlegały oddaleniu w całości (pkt I wyroku).

Zgodnie z art. 108 §1 k.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym postępowanie w instancji. Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu w niniejszej sprawie stanowi przepis art. 98 §1 k.p.c., zgodnie z którym

strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

W niniejszej sprawie Sąd, w myśl przepisu art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c., rozstrzygnął jedynie o zasadach ponoszenia kosztów procesu ustalając, że powodowie przegrali proces w 100% i pozostawił rozliczenie kosztów postępowania referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się niniejszego wyroku, o czym orzekł w punkcie II wyroku.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w wyroku.

sędzia Ewa Ligoń-Krawczyk